

РЕЦЕНЗИЯ

от Антон Кирилов Грозданов,
професор по научната специалност

Гражданско и семейно право (Търговско право), доктор по право

ОТНОСНО: Дисертационен труд на тема „**Особености на защитата на кредиторите на капиталови търговски дружества**“.

Автор: Лиляна Николова Филипова - Кайкамджозова

Лиляна Кайкамджозова е представила за защита пред научно жури дисертация на тема „**Особености на защитата на кредиторите на капиталови търговски дружества**“.

Биграфични данни за кандидата.

Лиляна Николова Филипова-Кайкамджозова е родена на 30 октомври 1972 г. Притежава богат професионален опит. От 2020 г. е адвокат от Адвокатска колуегия – Варна. От 2015 до 2020 г. е заемала длъжността „юрисконсулт“ в Бон Марин Холдинг“ АД. От 2010 до 2012 г. е била ръководител на проект в „Вентус България“ ЕООД. От 2007 до 2010 г. е била ръководител проекти в „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД-летище Варна. От 2001 до 2006 г. е била туристически представител на немския туроператор ТУИ и швейцарския КУОНИ. От 1998 до 2001 г. е заемала длъжността „административен секретар“ в „Сени“ ООД, специализирано в областта на корабното снабдяване. През 2017 е зачислена като редовен докторант в Икономически университет – Варна. През 2014 г. завършва специалност „Право“ във ВСУ „Черноризец Храбър“. От 2006 г. е магистър по туризъм. От 1994 до 1995 г. е изучавала курсове по бизнес немски, бизнес английски, счетоводство и управление на човешките ресурси в Икономически университет – Виена, Австрия. Владее английски, руски и немски език.

Съдържание на труда.

Съдържанието на рецензирания труд включва: Увод, три глави, заключителна част, библиографска справка, справка за използваните нормативни актове, съдебни решения и списък на използваните съкращения. Бележките под линия са 642.

Авторът е реазирал 3 (три) научни публикации, свързани с темата на рецензираното изследване.

По темата на дисертационното изследване.

Както отбелязах по време на предварителното обсъждане на дисертацията - приемам темата на дисертационното изследване с резерви – въпреки, че на този етап е твърде късно за нейната промяна. Според мен подходящото заглавие на труда е „**Защита на кредиторите на капиталови търговски дружества по българското право**“.

4. По съдържанието на труда.

В основното съдържание по същество са обосновани актуалността на изследването, предмета, научната теза, целите и използваните общи и специални научни методи. Така например широко са използвани историческия и сравнителния методи - изследвани са относимите законодателни решения в държави от континенталното и англосаксонското право (Германия, Великобритания и САЩ). Анализирани са и относимото право на ЕС. В този смисъл релевантно е поставен централният въпрос **„Защо е нужно правната система да защитава корпоративните кредитори срещу рисковете, произтичащи от ограничената отговорност, и каква е необходимата степен на защита.“**

В общи линии авторските тези са аргументирани. В някои части изследването има подчертан приложен характер – например разглеждането на въпроса за забраната за придобиване на собствени акции. Други имат характер на оригинални теоретични обобщения – например изясняването на механизма за т.нар. „скрито“ разпределение на печалба под формата на придобиване на собствени дружествени дялове от ООД.

Особено полезно и с подчертан научно-приложен характер е сравнителното изследване относно защитата на кредиторите на капиталовите търговски дружества в Германия (глава четвърта, &1).

Интерес представлява и изследването в глава трета, & 6 – относно новата дружествена форма - **дружеството с променлив капитал.**

Авторът демонстрира относително добро познаване на научните публикации у нас, съдебната практика по темата, вкл. практиката на Комисията за защита на конкуренцията.

Формулирани са редица предложения de lege ferenda, които очертават специфичния облик на всяко дисертационно изследване.

От библиографската справка е видно, че е използвана по-голямата част от достъпната специализирана литература.

Представеният автореферат в общ обем от 33 страници е съобразен с дисертационния труд и правилно отразява основните му положения.

Критични бележки и препоръки.

Считам, че всички формулирани изводи следва да бъдат систематизирани и обобщени в заключителната част.

В уводната част докторантът сочи, че уредбата на защитата на кредиторите е изследвана главно в рамките на цялостни систематични курсове по търговско право и в отделни статии. Намирам, че тази констатация не е докрай коректна. В този смисъл препоръчвам на автора да се запознае с монографния труд „Правна защита на акционерите“ с автор проф. Поля Голева.- издаден през 1994 г. в обем от 167 страници. Акционерите също са кредитори на дружеството.

Отделните нормативни актове следва да се изписват с пълното им и коректно наименование, а не като например „Застрахователния кодекс“.

Препоръчвам на автора да преосмисли словосъчетанието „прекомерно разпределение на дивиденди“. По правило дивидентът се определя съгласно пропорционалното (процентно) участие на съдружника или акционера.

В глава четвърта, & 2 (2.2, посл. абзац) авторът неправилно посочва, че цитирам „Това е уредба, която е сходна с тази на новосъздадената в България дружествена форма – Дружеството с променлив капитал, където се предвижда издаването на акции в полза на служителите на компанията.“ При тази дружествена форма се придобиват дялове от съдружници, които могат да бъдат и привилегирани без право на глас (арг. чл.260е, ал.2-4 ТЗ).

По моя преценка глава трета и четвърта са сърцевината на изследването и в този смисъл е подходящо да бъдат обединени.

Не споделям някои от направените предложения *de lege ferenda*. Например ненужно е предложеното изменение на чл.141, ал.1 ТЗ. Управителят при всички случаи е длъжен да полага грижата на добър търговец. Подобно е мнението ми за предложеното изменение на чл.240а ТЗ. Крайният, решаващ акт за изплащане на дивиденди е на общото събрание на акционерите, а не на членовете на СД/УС (арг. чл.221, т.7 ТЗ).

. В края на дисертационния труд е подходящо да остане само списъка с използваните библиографски единици.

Въпрос: Какво е мнението на автора относно правната същност на дружеството с променлив капитал – по същество капиталово ли е или не? Отговорът на този е пряко свързан с темата на дисертацията.

Отчитам сложността на проблематиката, предмет на дисертационното изследване, както и различните, понякога напълно изключващи се становища в изследваната област на правното познание.

Общата ми оценка за дисертационния труд е положителна. Изследването е завършено. Осъществени са напълно неговите цел и задача. Поддържаните от автора тези са обосновани. Отделни части от труда имат подчертан научно-приложен характер. Други имат силно изразен теоретичен характер с белези на оригинални теоретични обобщения.

Авторът показва много добро познаване на съдебната практика по темата. От съдържанието на дисертационния труд се установяват научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

Докторантът показва, че притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способност за самостоятелни научни изследвания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Рецензираният дисертационен труд „Особености на защитата на кредиторите на капиталови търговски дружества“ съответства на изискванията на закона. В този смисъл убедено препоръчвам на Лиляна Николова Филипова-Кайкамджозова да се даде образователната и научна степен „доктор“ по право.

РЕЦЕНЗЕНТ: